

Fascynujący i frustrujący pustelnik. Rozmowa z Michaelem Finklelem

Dlaczego powstała ta książka?

Uważam, że historia Chrisa Knighta jest fascynująca i niemal niewiarygodna. Zawsze interesowałem się ludźmi, którzy przeżyli swoje życie zupełnie inaczej niż wszyscy inni, a życie Chrisa Knighta jest tego skrajnym przykładem. Kiedy Chris odpowiedział na mój pierwszy list, zrozumiałem, że jest inteligentnym i wnikliwym człowiekiem i byłem pewien, że stworzymy razem niesamowitą opowieść.

Co może być inspirujące w życiorysie Christophera Knighta?

Michael Finkel. Fot. Doug Loneman

Czasami wydaje się, że we współczesnym społeczeństwie wszyscy żyjemy w szalonym pośpiechu i nie starcza nam czasu na to, aby zwolnić i złapać oddech. Myślę, że Knight pokazuje nam, że aby mieć przyjemne życie, nie musimy ciągle czegoś robić i spędzać całego naszego czasu na utrzymywaniu kontaktu z ludźmi. Nie mówię, że musimy być sami przez 27 lat, ale każdemu przyda się odrobina samotności przez kilka godzin albo nawet przez weekend. Pobądź trochę w samotności, z dala od zasięgu Internetu i zobacz, co się stanie. Możesz być mile zaskoczony.

Dlaczego Knight uciekł od cywilizacji?

W całej ludzkiej historii zdarzali się ludzie, którzy czuli się bardziej komfortowo żyjąc samotnie. Knight był jedną z tych osób. Powiedział mi, że każde spotkanie z drugą osobą było jak kolizja i zawsze czuł się bardziej zadowolony będąc w pojedynkę. Powiedział, że poczuł niemal grawitacyjne przyciąganie do tego, aby żyć z dala od ludzi. I kiedy to w końcu zrobił, poczuł wielką satysfakcję. Ja wierzę, że chociaż życie Knighta w lesie było czasami niezwykle trudne, dawało mu ono więcej szczęścia i radości niż większość z nas doświadcza żyjąc w świecie wypełnionym ludźmi.

Ale aby żyć musiał kraść. To mało budujące, chciałoby się widzieć pustelnika jako człowieka, który poradzi sobie bez zdobyczy cywilizacji. Czy bez narzędzi cywilizacji nie da się od niej uciec?

Przypuszczam, że dla wielu pustelników, ostatecznym ideałem byłaby samowystarczalność powiązana z łowieniem ryb i polowaniem na zwierzęta. Ale kto z nas żyje w taki sposób? W rzeczywistości nie da się całkowicie uciec przed cywilizacją. Wszyscy jesteśmy od niej w pewien sposób zależni, wliczając w to Chrisa Knighta.

Knight powiedział o Henrym D. Thoreau, że był prawdziwym dyletantem, i że pustelnikiem nigdy nie był. Czy o Knightcie da się powiedzieć, że był pustelnikiem prawdziwym?

Nie istnieje oficjalna definicja „pustelnika” i prawdą jest, że wielu ludzi, którzy nazywają się pustelnikami, nie zaakceptowałyby Knighta w swoich szeregach. Ktoś, kto kradnie i przeszkadza innym w sposób, w jaki robił to Knight, nie może być uważany za pustelnika/pustelnicę. Sam Knight nie nałożył etykiety na to, co zrobił, nie odnosił się do siebie jako pustelnika, dopóki media nie nadały mu tego imienia po jego aresztowaniu. Niemniej jednak w całej historii ludzkości nie ma praktycznie żadnej znanej osoby, która ukrywałaby się przed resztą społeczeństwa tak długo i skutecznie, jak robił to Knight. Dlatego też, uważam, że Knight jest nie tylko prawdziwym pustelnikiem, ale najprawdopodobniej ostatecznym pustelnikiem.

Przygotowując się do pracy nad książką, przeanalizował pan literaturę pustelniczą. Co łączy te lektury?

Większość pustelników w historii żyła z dala od świata z powodów religijnych, aby pogłębić swoją więź z Bogiem. To nie dotyczy Knighta ponieważ nie był on specjalnie religijny.

Inni pustelnicy opuścili świat ludzi jako rodzaj protestu, ponieważ gardzili tym, co tam się działo. Jednak Knight nie był częścią tego ruchu ponieważ nie miał on żadnej opinii na temat współczesnego społeczeństwa. I wreszcie, wielu innych pustelników szukało samotności, aby praktykować jakąś formę sztuki takiej jak pisanie, malowanie czy poezja. Knight, po raz kolejny, nie mieści się w tej kategorii. Nie pozostawił po sobie ani obrazu, ani żadnego napisanego zdania. Na wiele sposobów Knight jest osobą nie podlegającą żadnej klasyfikacji. Jest to jeden z wielu powodów, dla których jest on dla mnie zarazem fascynujący i frustrujący.

Czy uważa pan, że możliwe jest przetrwanie w dzisiejszym świecie bez wsparcia cywilizacji?

Nie, to prawie niemożliwe. Niezależnie od tego, czy chcemy się do tego przyznać, czy nie, wszyscy ludzie są w jakiś sposób ze sobą połączeni.

Dlaczego postać Knighta wzbudziła w Stanach takie zainteresowanie?

Myślę, że wielu ludzi nie tylko w Stanach Zjednoczonych, ale także na całym świecie, martwi się, że współczesne społeczeństwo nie jest dla nas dobre. Zostaliśmy złapani w wir naszego własnego tworzenia, w którym musimy konsumować coraz więcej, kupować coraz więcej rzeczy i ciągle, bez powodzenia szukać szczęścia. Społeczeństwo może wywoływać w nas zarazem chorobę i szaleństwo.

Historia życia Knighta bierze wszystkie nasze społeczne „reguły” i wyrzuca je do śmieci. Knight reprezentuje rewolucję przeciwko nam samym, a wielu z nas potajemnie życzy sobie, abyśmy byli wystarczająco odważni, aby takiej rewolucji spróbować.

OSTATNI PUSTELNIK

27 LAT SAMOTNOŚCI
Z WYBORU

MICHAEL
FINKEL

Jaka nauka może płynąć dla czytelników z lektury tej książki? Jaka zaś z życia bohatera książki?

Jednym z pytań, które prowokuje ta książka jest to, co robimy z kimś, kto po prostu nie pasuje do stworzonego przez nas świata? Odpowiedź brzmi, że nie ma u nas dobrego miejsca dla takiej osoby.

Mam także nadzieję, że ta książka inspirowa ludzi do spowolnienia i spędzenia trochę czasu w samotności, aby znaleźć i odkryć nie zawsze łatwe przyjemności z niej płynące.

Książka ta zachęca także do tego, aby lepiej poznać siebie. Kiedy czujemy się dobrze z samymi sobą, jest to być może pierwszy krok do tego, aby poczuć się dobrze z innymi ludźmi. Możliwe, że jest to także pierwszy krok do tego, aby poczuć się dobrze w tym świecie.

Gdybyśmy wszyscy zatrzymali się na chwilę i nie robili nic, przez powiedzmy 15 minut dziennie, możliwe że bylibyśmy dla siebie trochę lepsi.

Michael Finkel pisał dla „National Geographic”, „GQ”, „Rolling Stone”, „Esquire”, „Vanity Fair”, „The Atlantic” oraz „The New York Times”. Mieszka w zachodniej części stanu Montana w USA.

Książkę w Polsce opublikowało Wydawnictwo Poznańskie wydawnictwopoznanskie.com

Pomoc w realizacji wywiadu, tłumaczenie: Wioletta Anna Piaścik